

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN VÁRMEGYÉNEK HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre 6 ft.
Félévre 3 ft.
Negyedévre 1 ft 50 kr

Bérmintelen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

Írásokat nem adtnak vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyitáskor minden garmond sor díja 20 kr.

HIBETÉS DÍJA

hivatalos hirdetéseknel:
Minden szó után 1 kr.
Azonfelül bolyg 30 kr.

Petitnél nagyobb, avagy disztribúcióval vagy körzettel ellátott hirdetésekért termékek szerint minden négyzet centim. után 3 kr. számítottak.

Állandó hirdetéseknel kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

A csavargó és koldus-gyermekek neveléséről.

Rengeteg száma él a mai európai társadalomban azoknak, kiket nem érdekel család és társadalmi kötelem. A csavargók speciális tömege, mely a társadalmi renden kívül áll, megveti a családi tűzhelyet s a rendes foglalkozást. Elhagyatva szüleitől, többé nem gondol velük senki. A csavargó nem ismer szomszédit, baráti kötelemet, legfőleg élveghajászó, vagy gonosztevő cimborákat keres és talál. Sivár lény, mely isteni és emberi törvények megvetője, nemesebb hur lelkében meg nem csendül soha, mert elhalt. A csavargó az érzéki élvezet, a mértéktelenség embere, aki máról holnapra él, de kimutatható megélhetés-módja nincs. A csavargó másnak jövedelméből táplálkozik és ruházkodik anélkül, hogy megfelelő ekvivalenst szolgáltatna vissza a kapott értékért. A csavargó saját munkája eredményéből nem él és e téren egyenlő vele a munkára képes koldus, mert ez is megérti az emberi nem egyik legszembetűnőbb törvényét, mely a becsületes munkásságon nyugszik.

Csavargó és koldus, mindkettő hitvány here, mely csak emészt, de nem termel. Lényeges különbség köztük azonban az, hogy míg a koldus családi tűzhelyet alapít, a csavargó soha. Amaz helyhez ragaszkodik, ez vadállat módjára bolyong s épen ezért a csavargás a társadalomra nézve sokkal veszedelmesebb a koldulásnál.

Ámde különbséget kell tenni az érett és nem olyan, tehát 16-ik életévét még be nem töltött csavargó között. A nagykoru egyénre nézve kimondhatjuk az ítéletet, hogy csavargó azért, mert nincs biztos lakóhelye, nincs rendes foglalkozása és nincs jövedelmi forrása. Ez a definíció nem alkalmazható a 16. éven alól álló gyermekekre.

Először is ezek még fizikailag és erkölcsileg fejletlenek, gyengék és a családi tűzhelyet sok mindenféle oknál fogva el kellett hagyniuk. Szülőik lakóhelye az ő rendes lakóhelyük is, mert odatartoznak. Kiskorú csavargó, akár fiu vagy leány az, aki elhagyta szüleit, gyámját, mesterét, még pedig koldulás, prostitúció vagy gonosz életmód folytatása végett. A nagykorú csavargó érett a szigorú dologházi fegyelemre, a másik nevelendő.

Vannak oly csavargó gyermekek, kik elhagyva a szülői házat, folyton bolyonganak. Ezek a nagyvárosok szülöttjei, kikkel az országutakon rendszerint nem találkozunk. Aztán következnek azok, kiknek sem szülei, sem lakóhelyük.

A nagykorú csavargóval szemben egy 12 éves gyermeknek nem vehetjük szemére, hogy nincs rendes mestersége, hogy nincs jövedelmi forrása. Azért mindkettő eltérő szabályok szerint bírálendő.

A kis csavargó veszedelmes egyén ugyan, de azért nem kell benne csupán eltaszított, szerencsétlen lényt szemlélni. — Ámde a még kezdő csavargók mellett ott áll a már *szokásos csavargók* légiója. Vigyázzunk e sötét hadseregére. A szokásos csavargó nem ismer szabadságot, korlátozó rendszabályt, szembeáll minden akadályal, melylyel utjában találkozik. Emberi és isteni törvényeket egyaránt megvet. Közte és a tolvaj közt nehéz választalat vonni, mert ha nem koldul, nem üz tiltott üzletet, miután élnie kell, más jövedelmi forrás hiányában, lopnia kell és lop.

E lényt rövid időre fogházba zárni esztelenség és más még kevésbé romlott gyermekek közt elhelyezni *erkölcsi veszedelem*.

A fiatal csavargó, ha nem is oly gonosz, mint a tolvaj, mégis veszedelmes. Az

utca, melyen barangol, legrosszabb talaj, mert iszákosságra, lopásra és prostitúcióra csábít. Zsenge korbelti csavargó leányok valószínű erkölcsi szörnyek, melyek lelkéből a szemérem szikrája végképp kialudt. Kihívó, toladó, durva lényük eleinte undort, de csakhamar szánalmat ébreszt bennünk.

Ha kimondjuk azt a tételt, hogy a csavargó gyermek veszedelmes a társadalomra nézve, ezt az állapotot nem kell a bűnösséggel összetéveszteni. A bolygó gyermek könnyen lesz büntetetté, de ha még nem az, más beszámítás alá esik. A csavargó egyébként hitvány lény, mely mindég másnak vagyónra les. Legtunyább a társadalomban, a jónak követésére nincs erkölcsi alapja és nincs energiája. Ily értéktelen lénynek vagy született, vagy neveltetett. A társadalom nagy érdekét kell a fiatal csavargókkal szemben megvédeni, mert gyakran a legnagyobb büntetéseket ezek követik el. És már itt kimondhatjuk a tételt, *hogy ezeknél a nevelés, a mentés előzze meg a javítást.*

A nyomor magában véve bűnnek nem tekinthető, de azzá teszi az egyén paralizmusa, melylyel rendszeresen kiaknázza a társadalom szeretetét, könyörületét. Neki a mások vagyona az a préda, melyen becsülete és embersége árán akar osztozni.

A csavargó és a munkára képes koldus nemcsak emberi méltóságából kivetkőzött, de egyszersmind közveszedelmes lény, s mint ilyen szemben beáll az állam és társadalom kényszerhelyzete.

Egészséges erkölcsi alapokon nyugvó társadalomban minden munkára képesnek a megélhetés eszközeül a becsületes munkát kérlelhetetlenül kell választania. A társadalom önmaga iránt teljesíti kötelességét, ha végzetes utjain megállítja és kényseríti a csavargót és a munkára képes

TÁRCA.

A pokol.

— A „Zemplén” eredeti tárcája. —

Írta: Szomoró Emil.

Olyan most a milléniomi kiállítás küszöbén Budapest, mint egy bálba készülő tündérszépségű szöke asszony, aki bodros haját fésülve, ragyogó boldogságában azon tűnődik, el fog-e bódítani mindenkit, aki reátekint, elkápráztatja-e azokat, akik közelébe érnek. Pedig tudjuk, hogy meg van győződve töprengésének igazságáról és szépsége önfeléd tudatában szinte lehetetlen, hogy teljes sikerében csak egy pillanatra is kételkedhessék.

De a készülődések közepett jól esik az elábrándozás s mialatt körülte mindenki azon van, hogy a maga piciny segítségével hozzájáruljon a szépség eklatáns diadalához, az asszony maga hallgatólagon gyönyörködik az osztatlan sikert megelőző izgalom szenzációjában.

En Istenem, sokat, nagyon sokat tudnék még önöknek mondani a bodrosfejű, aranszóke asszonyságról, hasábszámra tudnék írni megkapó egyszerűségéről, szépsége varázsáról, szíve minden jószágáról, de hiszen jól ismerik önök is és immár ismeri mindenki, bár nemcsak a mi országunkról, de egész Európáról beszélnek.

Nem, nem akarom fölfedezni önöknek Budapestet és nem óhajtok önöknek az ezredéves kiállításról sem szólni. Hiszen ott méltóztatnak majd

lenni teljes számban, a legapróbb részletét is látják majd ennek a mi legnevezetesebb ünnepünknek, amely előre vetett fény sugaraival máris bearányozza az egész látóhatárt.

És szinte jól fog esni, hogy e boldog és mindenekfölött vidám ünnepségek elragadó árában akadunk olyan dologra, amely a maga nagy érdekességével, mely és komoly motivumaival egy percre a maga számára is követel valamit az ország lázas érdeklődéséből.

Valljuk be őszintén, hogy merész, sőt vakmerő vállalkozás például egy mulató társaság asztalára egy koponyát odavetni. Hány ember van Magyarországon, aki ezt valaha megcselekedte? Én, fájdalom, egyet sem ösmerek és ha van, legfőképp azt sajnálom, hogy velem nem kísérlette meg veszedelmes experimentomát. De milyen furcsa is lehet! Egy halálfej, amint ott gurul hosszucsórú, finoman metszett poharak között, amelyekben nem tudom miféle Extra Dry gyöngyözök. Pedig semmi sincs a dologban. A halálfej nagyon szép valami, csak rideg egy kissé és mindenekfölött igaz tulságosan.

S most engedjék meg nekem, hogy egy tova-gördülő halálfej révén a *Pokol*-ról beszélhessek.

A milléniomi esztendőre Budapest székes főváros olyan látványosságot kap, amelyhez fogható eddigélel nincsen sehoh a világon. A meglevenedett pokol lesz ez, Dante hatalmas fantáziájának megvalósítása. A városligeti fasor legvégén, Márkus műépítésünk tervezte kolosszális, kívülről is monumentális palotában ugyanis májustól kezdve meglevenitük Allighieri Dante isteni színjátékának megrendítő részét: a Pokolt.

Ahogy a látogató egy félig homályos, tem-

perált levegős folyosón végigmegy, egyszerre barlangszerű nyíláshoz jut, amelyen belépve, megkezdődik az a mesészerű ut, amelyet Dante Virgiliusnak a társaságában megtett, minden poklokon keresztül.*

A Styx tolyó sárgás-vere habjai folynak előtte, amelyen Charon kormányozza óriás, a kinlódó lelkekkel szinte ragyogásig megtelt ladikját. Halálos rettegés ül minden arcon, menekülni iparkodik férfi és asszony, öreg és fiatal bűnös, mert már látják a pokol vérvörös tátongó száját s elől az örökös háromfejű Cerberus félelmetes, vérfa-gyasztó alakját, amint vörös szemével tekint alá és körmeivel szaggatja le a lelkekről bőrüket.

S a kapun túl végigmegyünk a hét poklon s minden apró fázist a leghivebben, legmegkapóbban látunk, szakasztott úgy, ahogy Dante harminchárom énekben megírta. Előli végtelen sokaságban menekülnek a darazsaktól üldözöttek: arcukról és testükről vér csurog a sok marástól. A távolban létszeres kőfallal körülvett vár látszik, tövében néhány nagyszakálu öreg ember áll, köztük nagy pallosára támaszkodva Homér; odébb a pokoli forgószél forgatja, rángatja a sötét, fedett hátterben a lelkeket, melyek, mint a madarak, repülnek tova.

Itt látjuk egész rémségében a kigyó-farku óriás Minoszt, amint tüzes szemmel, vicsgó foggal bámul alá az örök zápor és jégesőben vergődő sokaságra.

Odébb az életben fősvények és zsuporiak tolják fel s alá pénzes tömlőiket, a tulsó parton pedig a hegyoldalból fakadó vízfórással bugyogó alá a mélységbe s ott nagy mocsárt alkot, amelyben

koldust arra, hogy mint a társadalom jobb-
jai, ő is saját fáradozása árán keresse meg
mindennapi kenyerét.

Ébredj társadalom, az óra ütött, a sasok
ezrei fenyegetik gyermekeid jólétét!

Légy éber, szigorú és kegyes!

Mi megmutatjuk a védelem utait, kö-
vess bennünket.

A szerencsétlent segítsük, de az önkén-
tes munkakerülőt ragadjuk meg szigorú
kézzel.

Fenséges példát nyújt az egész világ-
nak Nemetsország érettkorú koldusok és
csavargók foglalkoztatására nézve.

Nézzük a *dologházat*, mely a szükség-
nek megfelelő idő alatt hasznos munkákra
szoktatja lakóit, kik lehetőleg saját mun-
kájukkal tartják fön az intézetet, mely őket
befogadta. Aztán következnek a már 2000-
nél többre menő ideiglenes menedékhelyet
nyújtó állomások (Naturverpflegungstation-
nen,) hol ily egyének éjjeli szállást, vacsorát
és reggelit kapnak, de azért 3 órán át fát
kell vágniuk és követ törniük.

E munka évi 65 ezer márkát képvisel
1.600,000 m. kiadással szemben, de a német
áldoz, segít, javít.

Olaszország don Bosco kat. szerzetes-
nek köszöni a nevelőintézet meghonosítását;
Németország egy lelkes kat. papnak az
ideiglenes menedékhely intézményét.

A jeles *Rivière* feljajdul hazája rend-
szerén, melynek alapján a csavargók és kol-
dusok rengeteg tömege ismételtén rövid
időre fogházba jut, hol megmelegsik, jól-
lakik, aztán ha kipihente magát, rövid idő
mulva kieresztik s ő neveti az esztelen rend-
szert, mely oly bőkezűen gondoskodik meg-
élhetéséről.

Ez a hitvány tömeg a nehéz munka és
szigorú fejelem intézetében, az elengedhet-
etlen *dologházban* helyezendő el.

Ellenben a kiskorú csavargók és kol-
dusok (14 éven alól) speciális *nevelőintézet-
ben* nevelendők.

Evvel a kettős intézménnyel kiirtjuk
az önkéntes feneantizmust.

De állam és társadalom fogjanak hozzá
e nevelőintézetek alapításához, mert ha ezt
továbbra is elmulasztják, állandóan vesze-
delem fenyegeti a személy- és vagyonbátor-
ságot és továbbra is milliókat fogunk elfe-
csérelni hitvány börtönökre.

Nagyiványi Fekete Gyula dr.

Vármegyei ügyek.

Kavicshalmok kiosztása. A Zemplénvármegye
területén elvonuló 34 rendbeli törvényhatósági
közút 1896. évi fentartására, a kir. áll. építészeti

fejfel; lábbal, mellel ütök, verik, marcangolják egy-
mást az elkárhozottak.

A mocsár végén torony áll s a háttérben az
izzó belsejü kínok vára. A torony tetején a három
furia vert tanyát. Elhaladva a szédítő magas vár-
falnál, az égő sírok mezejéhez jutunk, amelynek
koporsóiban öreg emberek fekszenek. Ott van Anasz-
tázusz sirja is, amelyet elhagyva, megpillantjuk a
bikafejű, könyező Minotauruszt. Lent a völgyben
feltűnik a vérpatak, melynek egyre szélesedő part-
jainál a centaurusok lövik halálos nyilaikat.

A vízpatak tulsó oldalán az ember-erdő min-
den rémes szépségében tárul elénk. Az öngyilkosok
erdejében a fák is emberalakúak, melyek tetejében
az ember-nő-arcu hárpia ülnék. A fák között nő-
s-tény-kutyáktól üldözött emberek futnak, kik közül
nehány eléri a beláthatatlan homoksvatagot, a
melyre lángpelyhek omlanak alá. A sivatagnak
szikla vet határt, melynek tet-jén egy aranyfejű
óriás öreg áll.

Tovább haladva Geryont, az ember-arcu sár-
kányt pillantjuk meg. Alatta a kétségbeesett, ful-
lasztó gőzben össze-vissza futkosnak az életben
gazemberek és árkokban, barlangokban és mély ku-
takban keresnek menedéket az őket üldöző ör-
dögök elől.

Az égő lábak mezeje, a jóslók és kuruzslók
bucsujárása után a kolosszális nagyságu szurok-tó
vonja magára figyelmünket, amelynek gőzölgő
buborékain át felmerülő alakokat az ördögök vil-
lával nyomják vissza.

Odébb a három karóval a földhöz erősített
Pilatús, utánuk a tolvajok tűnnek fel. Fölöttük egy
centaur hátán lovagló sárkány rohan elénk, mely

hivatal javaslata alapján, 6828 két-két köbméteres
kavicshalmok kiosztását 41,455 ft 15 kr köl-
cséggel engedélyezte a közigazgatási bizottság. A
6828 garmadának szétosztását a következő számok
mutatják:

	ft.	kr.
1. A hernád-németi—böcsi közút: 1 ^o klm. 15 halom	41	67
2. A böcs—kesznyéni	12 ⁷⁸	170
3. A gesztely—t. luczi	11 ²⁴	150
4. A bekecs—körömi	24 ⁵³	305
5. A gesztely—megyasszai	16 ⁶⁸	115
6. A bekecs—megyasszai	10 ⁵⁷	155
7. A szerencs—tályai	13 ⁰⁰	175
8. A mád—tályai	8 ⁰⁴	280
9. A tokaj—tarczali	13 ⁸⁸	280
10. A bodr.—keresztúr—tokaji	9 ²⁴	195
11. Az erdő-bénye—aranyosi	10 ⁹⁰	170
12. A vámos-ujfalu—tolcsvai	10 ³⁰	240
13. A s.—patak—vencsellői	10 ⁰⁰	255
14. A s.—a.—ujhely—berezskii	5 ⁰⁰	30
15. A s.—a.—ujhelyi—csapi	39 ⁸⁷	550
16. A szerdahely—lukai	12 ⁰⁵	108
17. A szomotor—czigándi	21 ⁰⁰	265
18. A k.—helmezs—leányvári	18 ⁰⁰	146
19. A bacska—bely—tárkányi	7 ⁰⁰	110
20. A k.—helmezs—leleszi	6 ⁰⁰	84
21. A s.—a.—ujhely—kassai	13 ³⁵	245
22. A széplalom—regmeczi	7 ⁰⁰	105
23. A legény—gálszécsi	26 ⁰¹	355
24. A m.—izsép—kelecsenyi	15 ⁰²	230
25. A borsí—czéke—abarái	24 ⁷⁷	318
26. A vásárhely—abarái	18 ⁴⁰	400
27. A bánóc—deregnyei	19 ³¹	250
28. A mocsár—dubróka—abarái	14 ²⁴	180
29. A vécsé—hoóri	3 ⁸⁰	50
30. A vásárhely—a.—hrabóczi	2 ⁰⁰	60
31. A gerenda—sztrópcai	28 ⁰⁰	540
32. A varannó—örmezői	8 ⁰⁰	170
33. A homonna—varannai	5 ⁰⁰	105
34. A ránk—bánszkai	10 ⁰⁰	70

1—34 463⁸⁰ k. 6828 h. 41,455 15

Mennyi volt a községi adó 1895-ben ös-
zesesen? Érdekelni fogja a nagyközönséget, hogy
a vármegyének területén lévő 451 községből 450-
ben (az egyetlen egy S.—Hidvég kivételével, mely
a községi adót csak hírből ismeri) az 1895. évre
előírt községi adó összesen: 335,009 ft 20 kr,
vagyis a községi adó alapjául szolgált 859,565
ftnak 39%-je volt. Összehasonlítva az 1895. évi
községi adó kvótáját az 1894. éviével, amikor a
községi adó összesen 289,679 ft 42 krt tett ki,
szaporodott az 1895-ben 45,329 ft 78 krral, mely
emelkedés magyarázatát általánosságban abban
leli, hogy a községi adminisztrációnak igényei,
amiket kielégíteni kellett, fokozódtak, de különö-
sen elkerülhetlenné tette az emelkedést a mező-
rendőri törvény és részben a házassági jogról
alkotott 1894. évi XXXI. t. c. végrehajtása. —
A fentebb 39%-el megjelölt átlagon alul ki volt
vetve a községi adó: 255, az átlagon felül 195
községben. Legmagasabb volt a községi adó
(90—70%-es) a következő 28 községben, és pedig
90%-es: Pritulyán községben, — 86%-es: Leány-
vár és Jankóc, — 84%-es: Girócz, — 81%-es:
Or.—Kajnya, — 80%-es: Or.—Petrócz, — 79%-es:
Makócs, Pakasztó és Piszkorócz, — 78%-es: Z.—
Bukócz, — 77%-es: Petkócz, — 76%-es: Brezo-
vecz, — 75%-es: Potocska és Szálnik, — 73%-
es: H.—Rosztoka, Smugócz, Rafajócz, F.—Vladicsa,
Vojtócz és Priszlop, — 71%-es: Rohoznyik, Z.—
Staskócz, Porubka és Mihajló, — 70%: Krivos-
tyán, Praurócz és H.—Radvány községekben.

A »Bodrogközi Tiszaszabályozó Társulat«
kérelme alapján a Karcsa-ér szabályozására, a
Karcsa—Felső Berezki csatorna létesítésére, va-
lamint a Berezkinél felállítandó betonszilip és
gőzszivattyú-telep felállítására vonatkozó engedélyt

adáz dühében tüzet okád. Ezek a lángok szintén
jó étvágygal evett emberalakot öltenek s min-
den művészettel mutatják be kínos szenvedésüket.
Ezek közt Ulysses és Diomedes brilliánsan meg-
csinált alakjai domborodnak ki.

A polgári és vallási vizslát szitók karddal
vannak megcsontitva és körmenetben haladnak az
őket követő és pallosát emelgető ördög előtt. Ezek
a kinlódók mintha egy végtelennék látszó völgy
felé tartanának, amelynek egy óriás gödrében már
ott hevernek a beteg alaku hamisítók és egymás-
sal összegabalyodva, harapdálják egymást.

A háttérben a megláncolt kezű óriások lát-
hatók.

Végül következik a jég, a fagy, a megsemmi-
sülés örök hazája, Az előtérben levő alakoknak a
szemük is be van fagyva. Egyes alakok a jégből
kiemelkedve, dühösen harapdálják egymás fejét. Az
alakok szájából és orrából pára gyanánt száll ki a
lélegzet. A háttérben megjelenik Lucifernek ár-
nyékszerű óriás alakja hatalmas, művészies kidol-
gozásban.

Mindezzel azonban csak nagyjából és felette
halványan tudtam önöknek a Pokol rémes szép-
ségéről elmondani egyet-mást. Kezdhettém újra a
Dante poklánnk itt megtestesített harminchárom
éneke bármelyikénél vagy folytathatnám ott, ahol a
megbűnhődött gonoszok vezeklése véget ér, meg-
tisztul a levegő, tiszta, azurkék lesz az égbolt s a
messze magasban egy fénylő csillag ragyog a meg-
tisztult lelkeknek, az örök béke, nyugalom, üdvös-
ség határa: a menyeknek országa, amely megbo-
csát a megtérő, bűnbánó bűnösnek, s megvigasztal
bennünket is, akik végignéztük kinszenvedéseiket.

az alispán föltételeken, vagyis a földmivélsügyi
kir. minister hozzájárulásától függővé téve meg-
adta.

Hírek a nagyvilágból.

Ferenc Ferdinánd főherceg egészségi álla-
potára Egyiptom levegője igen jó hatással van.
A főherceg most Kairóban tartózkodik és ott
marad március közepéig.

Csehország helytartójává öfelsége *Coudenhove*
gróft nevezte ki. Az új helytartó már le is tette
az esküt öfelsége kezeibe.

Ferdinánd bolgár fejedelem elismertetése jó-
formán befejezettnek tekinthető, mert még csak
Anglia hozzájárulása van hátra, aminek bekövet-
kezése azonban bizonyosra vehető.*)

Tél Afrikában. Amire igazán nem emlé-
keznek még a legeslegöregebb arabusok sem, be-
következett, hogy t. i. Algirnak déli részén, tehát
nem messze a Szahara sivatagtól, ahol pedig
rendszerint tikkasztó hőség szokott uralkodni,
minden reggel újjnyi vastag jégkéreg vonja be a
vizeket.

A Kaukázus hegységben ember emlékezete
óta nem esett annyi hó, mint a legutóbbi nap-
okban.

Szerbiában az állampénztár üres. A kato-
naság és a tisztviselők fizetése nagy részt még a
mult évi november óta hátrálékban van.

Hírek az országból.

Öfelsége a király Cap St.-Martinba (Francia-
ország délszaki vidékére) utazott *Erzsébet* királyné
látogatására.

A király szobái a kiállításon. A hatalmas
történelmi épületsoport fejedelmileg komoly ro-
mán részében serényen folyik most a munka a
legdíszesebb, legpompásabb termek belső beren-
dezésén és földszítésén. A kiállítás legfőbb pro-
tektorának, I. *Ferenc József* apostoli királynak
termei lesznek ezek. A honfoglaló Árpád, a val-
lássalapító szent István korának emlékei közt van-
nak a király termei. Egy óriás előcsarnokon ki-
vül három terme lesz a királynak. A előcsarnok
egyszersmind váróterem is lesz azok számára,
akik bebocsátást várnak öfelségének még ezután
következő intim termeibe, s ezek: a király fogadó-
terme, továbbbb öfelségének a dolgozószobája,
végre a toalet-szoba. A király szobáiban, amint
az az építészeti stílusnak és öfelsége izlésének is
megfelel, semmi párnázás, semmi lágyaság nincsen.
Mint a róneszánss és rookó butoraiban: egyszerű,
szilárd, kemény, férfias minden, mint amilyen az
egész középkor volt. A pádimentom se fá, amit
a középkorban nem használtak, hanem gyönyörű
mozaik, melyet drága szőnyegekkel s némely
helyen pompás bölény- és medvebőrökkel takar-
nak le. Az ajtók és butorok faragása is középkori
izlésű és karakterű. A szabadiszítások, menyeye-
tek, butorok rajzait mind *Alpár Ignác* műépítész,
a történelmi épületsoport nagytudásu megterem-
tője, készítette. A kivitelt is mindenben magyar
iparosokra és művészekre bízták, úgy hogy a

*) Legújabb hírek szerint az angol kormány is hozzá-
járult *Ferdinánd* fejedelemnek, mint ilyennek, elismertetéséhez.
Szerk.

S az emberi fantázia e legnagyobb alkotását
csendesben, minden előzetes zaj nélkül magyar szin-
házi festőművészek csinálják, akiknek volt bátor-
ságuk merész eszményükkel elébe vágni a külföld
híres művészeinek, de akiknek nehéz, évekig
tartott munkájuknál segítségükre voltak a színházi
festőművészet összes újabb vívmányain kívül az
elektrotechnika számos csodái. Mert a művész fá-
radhatatlan buzgóságán és szilárd kitartásán kívül
csakis az optikai fortélyokkal mesterkedő színházi
festészet alkothat erről olyan világraszóló látvá-
nyosságot, amely Dante fenséges költeményét a
kellő erővel teheti szemléltetővé.

Molnár és Trill festőművészek az 1900-iki
párisi világiállításra készítették körképüket és a
magyar és idegen legjelesebb színházi festők,
szobrászok és gépészek segítettek hozzá, hogy
hatalmas művek szépségével, fantasztikumával és
beosztásával minden más látványosságot felülmul-
jon. De hazafiságtól vezéretlenül, itt kezdik meg
világi körutjukat a millenárius kiállításon.

Vajjon mit szól majd a közönség, midőn
belépve a magas sziklakapun, megpillantja a híres
»Lasciate ogni speranza« felírást és sziklák és hegy-
szakadékok közt a poklokban keresztül haladva, a
csillagos égboltozat alá tér vissza? . . .

S most eszembe jut az a bodrosfejű, arany-
szőke asszonyság, aki szépsége eklatáns diada-
lában, a sikert megelőző izgalom mámoros szen-
zációjában csengő kacagással kérde önmagától:

— Fogok-e tetszeni estére?

király szobáiban egy atomnyi se lesz külső országból való.

Erdődy István gróf †. Vörösvárról jelentik, hogy Erdődy István gróf, aranygyapjas vitéz, a király főlovászmestere, f. hó 19-én, 83 éves korában elhunyt. Vele a királynak egyik kedves és hű embere, a magyar közeletnek egyik leg-tiszteletreméltóbb alakja szállott sirba, kinek halálhírére öfelsege is a „legbensőbb részvétellel“ fogadta. — A jobb létre szenderült gróf leányágon egyetlen dédunokája volt *II. Rákóczi Ferenc* fejedelemnek. — Emberszerető egyénisége eltörülhetetlen betűkkel van bevésve a nép szívébe. Áldás emlékére! —

Zichy Jenő gróf kaukázusi második utjáról f. hó 19-én szerencsésen visszaérkezett.

Jókai Mór dr., koszorú költőnk, az egész nemzet igaz öröme f. hó 18-án ünnepelte születésnapjának 71. évfordulóját.

Az állampénztár nyers bevétele 1895. év folyamán 477 millió, nyers kiadása 462 millió volt és így a maradvány 15 millió forintot tett ki.

Az országgyűlés képviselőháza befejezvé a vallás és közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalását, áttért a kereskedelemügyi tárca előirányzatának megvitatására.

A „Budapest“ nevű tornyos páncélos hajót, mely az osztrák-magyar cs. és kir. haditengerészetnek egyik legremekebb alkotása, ápr. 27-én fogják nagy ünnepességgel vízre bocsátani.

Kolozsvári levelek.

I.

— A „Zemplén“ számára. —

Íj. Zsoldos Benőttől.

Kolozsvár, 1896. febr. 21.

Mostanság nagy érdeklődéssel olvasgatom a „Zemplén“ hasábjain a „Fővárosi hét“ című cikelsorozatát, eltekintve attól, hogy ez a fővárosi hetet olykor talán kissé halvány színben is szokta feltüntetni.

Ha már a főváros aktuális eseményeinek a krónikása a „Zemplén“-ben: miért ne vázolhatná valaki a kies Erdély s közelebből ennek kincses fővárosa, Kolozsvár társadalmi, irodalmi s általában közéleti aktualitásait a „Zemplén“ tisztelt olvasóközönsége előtt?!

Ne vegyék rossz néven kérem, ha csekélységem vállalkozott erre*) a krónikási szerepre, a melyet némely skeptikus gondolkodók hálátlannak szeretnek mondani.

Mert az *Igaszágos Mátyásnak* ódon, s épen ezért szerföltt érdekes és kedves szülővárosában s általában a testvérházában oly öröndetesen pezseg az élet minden téren, hogy a krónikásnak ugyanam meg kell rágnia a tollszára végét, ha hűségesen be akar számolni az ő szeretett olvasóközönségének.

No de ezután pontosan be fogok kopogtatni s szeretem remélni, hogy a szives nagyközönség nem azzal fog válaszolni szerény kopogtatásaimra, amivel a rossz időben érkezett látogatóknak szokás — legalább gondolatban — kedveskedni, hogy: „tágasabb odakünn!“.

Mert én sohasem fogok érkezni rossz időben! Szívesen üdvözölve a „Zemplén“ igen tisztelt olvasóközönségét: ezennel átadom a mondanivalókat az én csapodár krónikáiról-tollamnak.

A Székelyföld kedves fővárosában, Marosvásárhelytől, figyelmet érdemlő irodalmi mozgalmak vannak készülöben.

Ugy volt, hogy az ott létsült *Kemény Zsigmond Társaság* beadta a kulcsot. A közönségnek, a megbánomságnak ártalmas szellője csapta meg a vezérlő egyéniségeket s a jobb sorsra érdemes Társaság kénytelen volt vegetálni.

Ha néhai jó *Deák* Farkas tovább élhetett volna vagy egy rövid évtizeddel, mostanáig bizonyára virágzó irodalmi társaság lett volna a szeretetreméltó Székelyföldön, de a Deák halálával hire-nyoma se lett az ugynevezett dicséretes tőrekvésnek.

Vannak sokan, akiknek szerény nézete szerint „nálunk a vidéken“ tisztán *szépirodalmi* társaságról abszolúte nem lehet szó. Ez csak nézet, de azt már kifeledek a számításból, hogy igazi nagyvárosainknak Kolozsvárnak, Szegednek, Nagyváradnak, Debreczennek, Pozsonynak stb. irodalmi társaságai épen az ellenkezőt bizonyítják. Csak egy kis jóakarát s igaz törekvés kell; ha ez meg lett volna Marosvásárhelytől: a Kemény Zsigmond-Társaságnak semmi esetre sem kellett volna kora ifjúságában csüörtököt mondania.

Az már csak szándékos elfordítása a tapasztalt felületességnek, amikor azt mondogatják

*) Sőt ellenkezőleg; először annak, hogy ön vállalkozott, másodsor, hogy önként vállalkozott: kétszeresen örülünk.

némelyek, hogy: lett volna csak szélesebb alapokra fektetve a Társaság, a pártolás és az oly sokszor hiányzott lelkesedés is magasabb fokra ugrott volna. Értik e szélesebb alapok alatt azt az eléggé nem indokolt kívánságot, hogy az a Társaság ne csak tisztán szépirodalmi, hanem *jogi, bölcséleti és közgazdasági* (!) irányu is legyen. Szóval egy kalap alá akarták volna szorítani az egész mindenséget.

A fent említett irodalmi mozgalom abban áll, hogy most, miután az efféle tervezetek füstbe mentek: minden ellenvetések dacára is alakuljon Marosvásárhelytől egy új *„Székelyföldi Irodalmi Társaság“*, mely egyuttal a népköltési emlékek gyűjtésével is szolgáljon a magyarság ügyének. Egy jó rész a régi Kemény Zsigmond Társaságnak föllevenítését és új alapokra fektetését kívánja.

A dolog még nem ért el a megvalósulás stádiumához. Szerintünk az utóbbi nézet lenne a leghelyesebb. Inkább a már megtört uton haladjunk s ne vágjunk elébe vakon a nagy bizonytalanságnak.

A Röntgen-féle csodasugarak ereje, nagyon természetesen, Kolozsvárra is eljutott és — szintén természetesen — itt is rajta voltak a fizikusok, hogy ha mást nem: legalább egy jól megteremtett kézfejet „leplezzenek le“ a — kirakatok számára, nem is szólván a tudomány érdekében kimúlt békákról és gyíkokról.

A tudós tanár ur alapos lökést adott a — fotografálás nemes művészetének. Villamos áram, Crookes-féle cső, kazetta: — s megláthatja az ember a saját testi porhüvelyét — javított kiadásban. Ha ez így fejlődik: vége az idealizmusnak; még jó lesz, ha később az embert egynémely roszakarója — nyilván a Röntgen fényképeire célozva — csak „rut szibarita váz“-nak titulálja.

Sok időbe telik, míg az orvosi tudomány ez új találmányt teljesen a saját céljának szolgálatára fogja szoríthatni.

A szép Kolozsvárott *Abt* Antal dr., az egyetem tudós tanára, mutatta be *Röntgen*-t a minapiban — két ízben is — és, mint az más helyt is megtörtént: fölöttébb nagy vala a nézőközönség csodálata.

Szentkatolnai *Bálint* Gábor tanár szerföltt érdekes és derék ember. Érdekességét nem az teszi, hogy már vagy hatszor beutazta Ázsiát s nem is az, hogy az ugynevezett ősmagyarokat, a lehető legjobb igyekezeteinek dacára, még mind-éddig nem tudta fölfedezni, mert hisz' ezt utóvégre a jó *Jenő* gróf is megcselekszi, hanem igenis azért érdekes, mert hogy a mit hat ízben történt fáradoalmas utazásai alatt nem tudott elérni, azt végre most, szobájának négy fala közt, hatalmas föliánsok környezetében szerencsésen megtalálta. Legalább a tanár ur meg van győződve arról, hogy megtalálta.

Vagyis mint sikerült neki fölfedeznie a magyarok őseit, a jó *kabardok* személyében.

Nem mind magyar, aki kabard, mondaná erre az irigy gondolkodó, amely hipotézisből föltétlenül kell következnie annak is, hogy nem mind kabard, aki magyar.

A szemelvény — parallelisztikus szembeállítás egy némely szinonim magyar és kabard szavaknak, amit a tudós tanár ur a milléniumkor kibocsátandó nagy művéből előre közölt a nagyvilággal, — valóban érdekes, sőt mondhatni, szellemes. Elvégre is, már csak bizvást beláthatja a tudománykedvelő emberiség, hogy valamelyes eredményének csak kell lenni ama költséges expedícióknak s azt is beláthatja, hogy e most említett eredmény — ha ugyan az nem lesz a vége az egésznek, mint nemrégiben a magyar-japán rokonságnak — nem megvetendő.

Hát még ha eleven kabardokat látnánk a milléniumkor! Rögtön a nyakukba borulnánk és — mivel a magyar ember könnyen köti a barátságot s még könnyebben testvériesül: — menten atyánkfiainak fogadnánk a szegény, messziről jött kabardokat.

Ekkor aztán *Zichy* Jenő gróf, ki most tért vissza másodszeri kaukázusi utjából, módfelett örvendezne, mert látná, hogy minden fáradozása, melyet teljes jóhiszeműséggel követett el: épen-séggel nem volt hiabavaló.

A kolozsvári Nemzeti Színház ügyét is bolygatják végre „odafenn.“

Nem is ártott már kissé szellőztetni a dolgokat, mert bizony, magának a kolozsvári színháznak állapota már jó darab idő óta nem volt a legkedvezőbb. Ha valami nagyot lendíthet a sorsán, hogy csakis az *államosítás* lehet az.

Szinte jól esett olvasnunk, hogy ez az égető kérdés a minapiban az országgyűlésen is vita tárgyát képezte. Az erdélyrészi magyar közművelődés eme jelentékeny faktorát nagyon rossz volt látnunk siralmas helyzetében. Most az új intézés és új igazgató kinevezésével előreláthatólag

tetemesen javulni fognak az állapotok s az új vezető forum elég garancia ehhez.

De ami teljesen jó állapotba hozza: az még is csak az *államosítás* lesz,

Különfélék.

(A király adományai.) Öfelsege a király, kabinetirodája utján, Hvozdovics Vince és Csurgovics György gk. lelkészeknek 25—25 ftnyi, — Bacsinszky András gk. lelkésznek 20 ftnyi, — továbbá Demjancsik András és Pajkossy Miklós gk. tanítóknak 15—15 ftnyi, — végre Polivka Andrásnak 10 ftnyi kegyes adományt küldött. — Öfelsege magánpénztárából a Szt. Bazil rend krasznibródi monostorának templom-helyreállítására 100 fto adományozott.

(Személyi hir.) *Wollenhoffer* Emil honvédelezredes ezredparancsnok az elmúlt héten, a honvédség megszemelése céljából, városunkban időzött.

(Kinevezés.) A belügyi kir. minister a s. a. ujhelyi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé *Szent-Györgyi* István s. a. ujhelyi lakost kinevezte és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta. — Gratulálunk!

(Áthelyezés.) *Geöcse* Tamás törvényszéki irnokot, saját kérelmére, az igazságügyi minister Ujhelyből Duna-Földvárra helyezte át a járásbíró-sághoz.

(Hamvazószerda.) Benne vagyunk a nagybőjtben. Városunk r. k. közönsége a mult szerdán szokásos kegyelettel ünnepelte meg a bűnbánat idejének, a nagybőjtnek első napját, — el-elgondolkozván a figyelmeztető szavak hallatára, melyeket az isten szolgálja hangoztatott: „Porból letünk — porrá leszünk!“

(Halálozások.) Gyászos hirt hozott nekünk tegnapelőtt délután Miskolcra a táviró. *Weber* Boleszláv, az „Első magyar általános biztosító-társaság“ miskolczi vezérügynökségnek felügyelője, 45 éves korában meghalt. Bár értesülve voltunk arról, hogy már hosszabb idő óta betegeskedik, hanem hogy baja ily hirtelen komoly fordulatot vesz és idő előtt elszólítja őt közülünk: arra elkészülve nem lehattunk s így a hiób hir fokozta sajnálatunkat, mely velünk egy önzetlen jó barát elvesztését tudatta. *Weber* B. nemcsak miskolczi otthonában, hanem az ország felső vidékein is, különösen pedig Zemplén-vármegyében és annak középpontján, Ujhelyben is jól ösmert, kedvelt egyénisége volt a művelt társadalomnak és mint tűzkárbecslő, tehetséges, buzgó, lelkiismeretes és gavallér tisztviselője a biztosító-társaságnak. — Ezek a tulajdonosok tették nevét tiszteltté és népszerűvé a közönségnél, kikkel hivatalos dolgaiban érintkezett és tették népszerűvé és kedvelté barátai előtt, kik a jó kedvtől soha el nem hagyott és a jóízű humortól áradozó kedves jó barát emléket soha felejteni nem fogják. Temetésén ujhelyi barátai közül többen résztvesznek és szép koszorút helyeznek ravatalára. Béke hamvaira! — Részvétellel vettük s közöljük a gyászos hirt, hogy öz. *Gyurkó Mihályné*, szül. *Kiss Johanna*, S. Hidvég községben f. hó 19-én, élete 73-ik évében, rövid szenvedés után csendesesen elhunyt. A megboldogultban *Tóth* Lajos ev. ref. esperes-lelkész S. Hidvégen szeretett anyósát gyászolja. Áldás hamvaira!

(Bőjti mulatságok.) Az ujhelyi gyöngé farsangi szezon lezajlása után, hamvazó szerdán, *Takács* János, kávéházában, cifra hangzatos plakáttal előre hirdetett „tombola-estély“-t rendezett silány eredménnyel, kevés publikummal. — Tegnapt este pedig *Frisz* Herman Koronához címzett vendéglőjében volt „Fánk estély“, valószínűleg jobb sikerrel, mint a tombolázás.

(Az időjárás.) Derült napok és éjek mellett csipő hideg van, a délre néző helyeken ugyan olvad, de ez még rosszabb, mert az olvadás csak hamar megfagy s oly sikossá teszi az utat, hogy csakugyan bajos elesés nélkül járni. A elüljáróság (ugy tessék érteni, hogy nem Ujhelyben, hanem Tokajban; mert onnan írják ezeket a sorokat — *Szerk.*) arra hivta fel a lakosságot, hogy háza előtt az utat hamuval hintse be.

(Barátságos vacsora.) Szinnáról írják lapunknak: *Kossuth* Elek, a szinai járás főszolgabírája, abból az alkalomból, hogy a legutóbb lezajlott általános tisztújítás alkalmából ismét és pedig egyhangulag ő választott meg a járás főszolgabírájává, a személye iránt oly élénken meggyónlatkozott bizalmat viszonzni akarván, — a járasa területén lakó törvényhatósági bizottsági tagokat, szám szerint vagy harminckutat, a közelmult napok egyikén barátságos vacsorára hívott meg vendégszeretetéről híres uri házához. A kitünő házigazda, ugyszintén kedves neje és leánya lukullusi vacsorával vendégelték meg bennünket. A harmadik fogásnál felemelkedett *Lehoczky* Endre kerületi esperes és szinai rk. lelkész, lendületes beszéddel

Irodalom.

„Taneszköz-készítés.”

(Könyvismertetés.)

lelkes éljenzések közt emelven poharat a ház urnó-
jeért s egyszersmind a háziurért, kinek köszönhető,
hogy önzetlen barátsággal testvériessé tudja tenni
a járás intelligenciájának társadalmi helyzetét. —
A beszéd fonatát a háziur szötte tovább és meg-
hatottan fejezte ki köszönetét kedves vendégeinek,
amiért meghívására szívesek voltak megjelenni —
Igen kellemes meglepetést szerzett a *Dancs* Judás,
akarom mondani Jánosnak, költői szárnyalású igen
hatásos tőszta, melyben elárulta, hogy a legszí-
vesebb háziur kedves leányának, *Sárikának* aznap
volt a nevenapja. Azzal az őszinte jó kívánattal vet-
tünk búcsút, hogy *Kossuth* Elek, a mi közszeretetu
főszolgabíránk és kedves családja sokáig éljen!

(Betörések.) Folyó hó 18-áról 19-ikére menő
éjjel ismeretlen tettesek a *Csorba* János tulajdonát
képező alsótemető-utcai 257. sz. házban, a tulaj-
donos és *Deinhardt* József vasuti kalauz éléskam-
marait feltörték és onnan nagyobb mennyiségű
zsirt, szalonnát és disznóhúst elloptak. Az éhes
tettesek eddig elő nem kerültek.

(Kézrekerült tolvajok.) Egy bűnügy nyomo-
zása közben a rendőrség az ugynevezett Ujvá-
rosban, a minap jó fogást tett. Nevezetesen több
házkutatásnál olyan gyanús tárgyak birtokába
jutott, melyeknek holszerzését az illetők igazolni
nem tudták, — így a többek közt nagyobb meny-
nyiségű bor, petróleum és kőszén tárgyak, melyek-
ről a nyomozás már megállapította, hogy azokat
a vasuti állomás raktáraiból lopták. A lopások
elkövetésének gyanúja miatt eddig három, az ál-
lomáson alkalmazott munkás van letartóztatva. A
vasuti állomás területén az utóbbi időben gyak-
ran fordultak elő lopások. Lehetséges, hogy most
ezeket is felfedezzék.

(Idomított papagályokkal és kakadukkal) tart
csakis egy előadást márc. hó 1-én Ujhelyben, a
városi színházban egy olasz idomító. — A „Pr.
Ztg.” a papagály- és kakadu-színházról, többek
között, így ír: „A papagály- és kakadu-színház,
melyet a Dubszky-termében láttunk, zsufozásig
megélt, hol többnyire az ifjú nemzedék volt kép-
viselve. Valóban csodálatos, hogy manapság az
állatszeldítés mily előrehaladott stádióban van;
el sem képzeltük, hogy papagályokat és kakadu-
kat, különösen pedig az utóbbiakat, annyira lehet
szelidíteni, hogy így mulattatni és ily rendkívüli
ügyességet kifejezni képesek legyenek.” stb. stb.
— Továbbiakra nézve felhívjuk t. olvasóink figyel-
mét a lapunk mai számában foglalt hirdetésre.

(Orvtamadás.) Katona Vince, Czechlár György
és Czahán András asztaloslegények, a minap este,
a „Fékete Sas” korcsmában jól felontva a garatra,
haza menet minden ok nélkül megtámadták Stark
Mórt, a fogyasztási adókezelők egyik közegét,
földre teperték és agyba-főbe verték. Silberberg
József fiákerest, ki Stark kiáltására segítségére
jött, szintén jól helyben hagyta. Stark még ma
is súlyos sérüléseket. A tetteseket a ren-
dőrség másnap kézrekerítette s az ügyet áttette
a fenytő bírósághoz.

(Szőlészeti értekezlet Tokajban.) *Bernáth*
Béla, a mádi választó-kerület orsz. képviselője, f.
hó 16-án az „Aranyas” vendéglő nagytermében
nagy közönség előtt ismertette a filokszera puszt-
tításától tönkrement szőlők újjáültetését elősegítő
törvényjavaslatot, kiterjeszkedve annak minden rész-
letére, ismertette a nyújtandó kölcsön, kedvezmény
természetét s a hegyközségek alakítására buzdítva
hallgatóit. Választói, *Kohn* Áron különleges elis-
merő és köszönő szavai után, élénken megél-
jeneztek.

(A tüzoltó egyesület bálja) Tokajban, írja
levelezőnk, febr. 15-én fényesen, a várakozáson felül
sikerült. A szállongó hírek a meglepetésekről, a
táncsterem díszítés munkalatainak feltűnő csinosága
és ujdonszerűsége, a *Mikola* kereskedő kirakatában
diszról tombolatárgyak: mind-mind hozzájárultak a
vendégek vonzásához. Nagy közönség lepte el a
bál helyiségeit, 40—50 pár táncolta a négyeseket
és a többi táncokat, vigan mulatva kivilágos ki-
virradtig. A bál tiszta jövedelme, — mint hírlík
— 150 ft körül van.

(Agyonnyomta a föld.) Tokajban *Demko*
Mária, miközben a szombati mázolásához a sár-
gaföldet ásta, rászakadt a part. Belső sérülései
miatt pár órai szenvedés után megszűnt élni. A
fiatal leányt nagy részvétellel temették el. Hogy a
hatóságot gondatlanságért terheli-e és ha igen,
mily mértékben felelősség: azt a vizsgálat, mely
folyamatban van, fogja kideríteni.

(II. magyar osztályorsjáték.) Első osztályu
sorsjegyeknek a II. osztályra való megújítása a
sorsjegyeken jelzett elárúsítóknál, kiknél a sors-
jegy vásároltatott, az I. osztályu sorsjegy vissza-
szolgáltatása és a megújítási díj — 1 egész sors-
jegy: 20 ft, — 1 fél: 10 ft, — egy tized: 2 ft,
— és egy huszad: 1 ft, — befizetésével legközebb
március 1-éig eszközözendő. Az I. húzásnál ki nem
sorsolt, mind három osztályra érvényes teljes
sorsjegyek megújításának szüksége fenn nem forog,
ezek minden további nélkül a II. és III. osztályban
is részt vesznek.

(Időjárás február 23-ára.) Hideg,
délén csapadék, szeles.

Mióta az u. n. »szótudományosság« épületé-
nek (ablak nélküli) tömör falain a kor, a felfede-
zések és feltalálások s a nagy szabad gondolkodók
(Ramus, Montaigne, Des Cartes; Bacon, Locke;
Ratich, Comenius stb. stb.) előbb nagy rést ütöt-
tek, majd az egész épületet lerombolták; s mióta
a fentebb említettek egyikének vezér-elve: »Semmi
sincs az értelemben, a mi nem volt az értekeben»
nemcsak örökül maradt ránk, hanem minden
értelmes tanító vérévé vált s a köztudatba is át-
ment, — azóta üres szalmát csépelne, a ki a
szemléltetésnek, mint a tanítás egyik legfigyelemre
méltóbb tényezőjének fontosságát bizonyíthatná.

Azon sem panaszkodhatunk, hogy nem
válogathatunk a tan-és szemléltetési eszközökben;
van elég szébbnél szebb, cifrábnál cifrább; de
hogy mind célszerű is volna egyszersmind, az már
más kérdés.

De hány tanító kénytelen még a legszüksége-
sebb tan-és szemléltetési eszközöket is nélkülözni?
Hány tanító találkozik az iskolafentartók részéről
hol közönyssel, hol meg szegénységgel akkor,
mikor a tanításhoz szükséges tan-és szemléltetési
eszközök beszerzéséről van szó! S hány jóra törekvő
tanító nem képes eredményt felmutatni jó tan-
eszközök hiányában?

A sárospataki állami tanítóképző intézet-
ben, az 1881 évben a tanító-képesítő vizsgálaton
írásbeli dolgozatul a következő tétel tűzöttetett
ki: „A tanító, mint taneszköz készítő.” — Ugyan-
ott 1879 ben az ifjusági olvasóköri keblében is
kitűzöttetett e tétel, s a legjobb dolgozat írója egy
arany jutalomban részesült.

Mind ezek arra mutatnak, hogy az illetékes
köröknek is gondját képezte, hogy hogyan lehetne
segíteni a bajon s hogy ha egyik-másik szép
reményekre jogosító tanítójelölt egy felszeretlen
iskolába kerül, ne veszítse el munkaközdvét, —
nem tudván eszközök nélkül eredményt felmutatni,
— hanem maga készítse el a legszükségesebb
taneszközöket.

Az ilyen dolgozatoknak mindenesetre megvan
a maguk haszna: gondolkozásra, kutatásra kész-
tetik a fiatal tanítót; de bizony, a kérdésre a
szakmunkákban ritkán nyerhetünk kielégítő fele-
letet s a legtöbb esetben csak általános utasítá-
sokra, vagy oly bonyolult leírásokra akadunk, hogy
annak kész mesternek kell lennie, s a mellett na-
gyon is tökéletes eszközökkel kell rendelkeznie,
a ki azon leírások után egy-egy taneszközt elő
tudná állítani.

E bajon óhajtott segíteni *Veres* Ferenc, a
sárospataki állami tanítóképző intézet tanára,
midőn a „Taneszköz-készítés” című könyvec-
kéjét megírta. (Kapható a szerzőnél. Ára 50 kr.)

A ki e könyvecskét megszerzi, meggyőző-
dhetik róla, hogy — úgy szólván — csekély ügyes-
séggel és fáradsággal, a legkezdetelegesebb eszköz-
kel, — potompár fillér értékű, sokszor teljesen
értéketlen tárgyakból és anyagokból, — orvosságos-
üveg, doboz, s egyéb lim-lombból a leghasznosabb
tan-és szemléltetési eszközök állíthatók elő.

Különben e hízagot pótló művecske nem
lehet egészen ismeretlen a kartársak előtt A »Nép-
tanító Lapja« ez évi folyamának 6. számában is
volt nagyon előnyös oldalról ismertetve.

E kis könyvben a szerző — néhol a tulságig
vitt részletességgel, de mindenesetre a legna-
gyobb leleményességgel s mindvégig érdekesen
írja le az egyes taneszközök készítésének módját
és sorolja fel az ahhoz szükséges anyagokat. —

A mű két részből áll: az első részben elő-
vannak sorolva a taneszközök előállításához
szükséges eszközök, anyagok s azok beszerzési ára;
a második részben — (tantárgyak szerint csoport-
osítva: a) természettan, b) mennyiségtan, c) termé-
szetrajz, d) földrajz, történelem) — a taneszköz
rajza is fel van tüntetve (71 rajz.) Különösen a
természet-tani eszközök készítmódjára nézve ad
részletes utasítást. — Különösen a természet-tani
eszközök azok készítmódja érdemelnek figyel-
met. — A ki e kis művet figyelmesen el nem
olvasta s kísérletet nem tett egy-két taneszköz
előállításával, el sem hinné, mert csakugyan
a hihetlenséggel határos: hogyan lehet 2 ft. 74
kr. költséggel 41 ügyes taneszközt előállítani. —
Én láttam hogy a szerző maga a művecskében
leírt eszközöket mint állította elő; gondolom —
a debreceni tanszerkiállításra készítette azokat
akkor; láttam mint varázsolt át szemem előtt
egy pár perc alatt egy befőttes üveget (egy darabka
sodrony, egy ólom pityke, egy kis spanyolviasz-
oldat, 2 papír-karika s egy kis staniol lemez
hozzaadásával) — leydeni-palackká.

Végül meg kell még ezen könyvecskének
azon különös előnyét is említenem, hogy utba-
igazítást nyújt arra nézve is, mint kell állapotokat s
növényeket gyűjteni s preparálni; s így annak
azon tanítók is hasznát vehetik, kiknek iskolája
a műben felsorolt taneszközökkel el van látva.

E kis bűvész-könyvet nem tudom eléggé
melegen kartársaim figyelmébe ajánlani, az a
pártolást már azért is megérdemel, hogy szerzője

látván azok érdeklődését, kiknek érdekében mun-
kál, buzdítást nyerjen minél több oly mű meg-
írására, melylyel a tanítást megkönnyítse s annak
eredményét biztosítsa.

Részemről még csak az a mondani valóm
van, miszerint kívánom hogy a szerző a „Nemzeti
Iskola” f. évi 6. számában megjelent balladájának
utolsó előtti versében tart fogadalmát mielőbb
megmáshassa: s művének második bővített kia-
dását bocsáthassa a tanítókrendelkezésére.

(Mezőlaborcz)

Kiss István,

áll. isk. tanító.

Az 1848/49-iki Magyar Szahadságharc történetéből
most jelent meg az 53-ik füzet, melyben *Graza* György a
megszokott jelentséggel és eleveváradja elő a szegedi,
sallói és váci ütközetek eseményeit. Ugy e füzet mint a
megelőzőek tartalomra és illusztrációra nézve megfelelnek a
legnagyobb mértékben a közönség követelményeinek és e té-
ren az egyedül álló legjobb mű. E füzet képei a következők:
Kossuth Lajos poharai. Részlet a szegedi ütközetből. Falragasz
1849-ből. Kossuth Lajos boltja és esernyője számkivetése ide-
jéből. A II. váci csata térképe. Részlet a nagysallói ütközet-
ből. Kossuth Lajos címeres pohara. Kossuth magán pecsét-
nyomój. Kossuth levonulása Budapestre 1849. jun. 5-én. —
Egy-egy füzet bolti ára: 30 kr. Megrendelhető *Lövy* Adó Ifi
könyvkereskedésében S.-A.-Ujhelyt.

A „Zemlén Magyarországi” február 15-diki IV. számú
változatos, érdekes tartalmával van ismét előtűnk. Tartalma:
I. Szent-Gály Gyula »Mért szomorú a kis madár?« magyar
műdal. II. Lengyel Miska »Álmos vagyok nem aludtam az
éjjel felkapott szép magyar dal. III. Goldbeck R. »La com-
plainte« Melodie Russe salondarab. IV. Kisgeszény Szabó
István »Szerencse fél« szép talp alá való polka. Hat 10—10
lapos füzetből álló, évnegyed előfizetése csak 1 ft. Elő lehet
fizetni a „Zemlén Magyarországi” kiadóhivatalánál (Budapest
VI. Csengery-utca 62. sz.) honnan mutatványszámokat bár-
kinek küldenek.

Egyesületi élet.

Meghívó. A „Zemplén-vármegyei orvos-gyógy-
szerészi egyesület” 1896. évi február hó 25-én
délután 1/4 órakor, Sátoralja-Ujhelyben, az árva-
széki tanácsteremben közgyűlést fog tartani, a
melyre az egyesület t. c. tagjait tisztelettel meg-
hívom. A gyűlés tárgyai: 1. Egyesületi belügyek.
2. Esemccsere az országos és törvényhatósági köz-
egészségi és az orvos gyógyszerészrendet érdeklő
ügyek felett. 3. Esetleges szakértekezések.

Sárospatak, 1896. február hó.

Id. Lengyel Endre dr.

egyesületi elnök.

A zemplén-vármegyei kaszinó választmánya
folyó hó 16-ikán tartott üléséből, mint értesü-
lünk, a Kaszinó évi rendes közgyűlést március
15-ik napjára tűzte ki.

Közgyűlés. Az ujhelyi polgári olvasóköri,
ma egy hete, mint jeleztük, közgyűlést tartott.
Elnökül ismét *Hornyay* Béla dr. volt elnököt, —
alelnökül pedig *Matyasovszky* Kálmán választották
meg. — Egybeu azt is elhatározták, hogy a kör
ezentúl *Városi kaszinó* címet fog viselni.

Az árvasegélyző és jótékony egyesület má-
d. e. 3 órakor, a vármegye székházának kistermé-
ben, évi rendes közgyűlést tart.

Meghívó. A magyar szent korona országai
vöröskereszt-egyesületének s.-a. ujhelyi fiókja má-
d. u. 4 órakor a vármegye-háza kistermében köz-
gyűlést tart, amelyre van szerencsénk az egyesület
t. tagjait tisztelettel meghívni. — *Az elnökség.*

A helybeli izraelita szent-egyesület. (Chevra-
Kadisch), mely a felekezet temetkezési ügyeinek
gondozása mellett a betegápolás és segélyezés
terén kiváló jótékonytápot fejt ki, időközönkénti
szokáshoz képest új tagok felvételét határozta el
és ez uton is fölkéri mindazokat, kik az egyesületbe
lépni óhajtanak, hogy e szándékukat *Lövy* Adolf
egyesületi elnökél folyó hó végéig bejelenteni
sziveskedjenek. A felvétel felett döntő közgyűlés
március 1-ére van kitűzve. — A szent-egyesület
mindenütt és minden időben a váltakozó nemze-
dekeknél is kegyeletes tiszteletben és pártolásban
részesül s így méltó dolog, hogy az egyesület
működéséhez fűződő fontos és nemes érdekek a
helyi közönség felrészült támogatását elnyerjék.

Nyilvános köszönet.

A „S.-a.-ujhelyi Kereskedelmi Társulat” ré-
szére a »S.-a.-ujhelyi Takarékpénztár« 20 ftot, a
»Zemplén-megyei keresk. ipar-, termény- és
Hitelbank« 20 ftot, a »Központi Takarékpénztár«
10 ftot juttatott segély címen. Midőn ezeket az
összegeket e helyen nyilvánosan nyugtatni sze-
rencsénk van, nem hallgathatjuk el különös kö-
szönetünknek kifejezést adni a nevezett pénzinté-
zetek Igazgatóságainak, kik eme pártolással a
viszonosság elveinek hódolva a Társulatot anyagi
és szellemi céljai elérésében támogatják.

S.-A.-Ujhely, 1896. február 19.

Schön Sándor,

t. elnök.

Kellner Ede,

t. pénztáros.

Helyreigazítás.

A »Zemplén« ma egy hetes számában té-
vesen megjelent közleményt kérem helyreigazítani,

hogy egyesületünk javára 1 ft 12 krt nem Kes-
tenbaum, hanem Kirsbaum Ignác ur fizette. Kö-
szönet érte.

S.-A.-Ujhely, 1896. február 21.

Hlavathy Elek,
t. o. titkár.

Tanügy.

A Zemplén-vármegyei tanítóegyesület multja és jelene.

A Zemplén-vármegyei tanítóegyesület újra-
éledése alkalmából időszerűnek látszik az egyesület
multjáról s jelenéről a szükséges adatokat közölni;
azok alapján nem lesz nehéz az egyesület jövő-
jéről is hozzávetőleges képzetet alkotni.

A multa névze kellő tájékozásul szolgál
amaz összeállítás, melyet az egyesület volt elnöke,
Desső Lajos tanítóképző igazgató, a kongresszus
előkészítő bizottságának felhívására, a Zemplén-
vármegyei felfüggetlőség utján még a mult év
július 22-én felterjesztett a kongresszus előkészítő-
bizottságához, mely Magyarország tanítóegyesü-
leteinek történetét kívánta megírni. Ez adatok
főbbjei:

1. A Zemplén-vármegyei tanítóegyesület
mint hivatalos testület alakult s tagja lehet Zemplén-
vármegye minden néptanítója felekezeti különbség
nélkül.

2. Alapításának éve 1879.

3. Alapszabályai megerősítést nyertek a vallás-
és közoktatásügyi minisztériumnak 1881. jan. 29-én
2179. számú rendeletével.

4. Az egyesület székhelye Sátoralja-Ujhely.

5. Tagjainak száma az első (végleges) szer-
vezkedéskor (1881. jun. 7.) 46 volt; 1884-ben
már 139, 1890-ben 136, s 1893-ban 172 volt a
rendes tagok száma.

6. Az egyesület öt járáskörre oszlik: a) tokaj
szerencsi, b) ujhely-pataki, c) bodrogközi, d)
gálszécs-terebesi, e) nagy-mihály-homonna-varannói.

7. Az egyesület hivatalos nyelve a magyar.

8. Az egyesület tartott összesen 10 közgyü-
lést; szünetelt 1887-től 1890-ig s újfent 1893-tól
máig.

9. A közgyűlések többnyire május (néha
aug.) hónap tartattak. A körök őszi és tavasz-
szal gyűléseztek, de olykor egyik gyűlés a járás-
körökben is kimaradt.

10. A közgyűlések általános érdekű határo-
zati következők voltak:

Az 1881. közgyűlés a) örömmel üdvözlőlvén
a közokt. minisztériumnak intézkedését, melylyel
az egyetemes tanítógyűlések helyére az országos
képviseleti tanítói gyűlést szervezte, egy képvisel-
őt küldött az országos képv. tanítói gyűlésre.
b) Az Eötvös-alap pártolására az egyesület ke-
belében gyűjtő bizottságot alapított.

Az 1882. évi közgyűlés: a) folyamodott a
megye közigazgatási bizottságához, hogy határozza
el, miszerint a felekezeti tanítók is kapjanak uti
költséget és napidíjat a tanítógyűléseken való
megjelenésük alkalmával. b) Elhatározott egy
megyei műzeum létesítése.

Az 1883. évi közgyűlés: a) képviselőt kül-
dött az országos képv. tanítógyűlésre. b) Az egye-
sületi levelek portómentességéért folyamodott a
minisztériomhoz. c) Elhatározta, hogy a tanítók
országos árvaházában egy Zemplén-vármegyei ala-
pot létesít.

Az 1884. évi közgyűlés a közokt. minisztériom
utján folyamodott a pénzügyminisztériomhoz, hogy
az évenként tartatni szokott országos jótékonycélu
sorsjáték jövedelmének egyrésze a tanítók országos
árvaháza alapjára fordíttassék.

Az 1886. évi közgyűlés: a) elhatározta, hogy
évenként 5 arany pályadíjat tűz ki neveléstani
pályakérdések jutalmazására, b) egy képviselőt
küldött az orsz. képv. tanítógyűlésre.

Az 1893. évi közgyűlés átalakította az alap-
szabályokat s kimondotta, hogy miután a minis-
tériom a napidíj és utiköltség által való segélye-
zést beszüntette, ezzel az egyesület hivatalos sze-
nezetének utolsó mázát is törölte: az egyesület
nem hivatalos tanítói körre alakul.

11. A közgyűlések rendes tárgyai voltak:
a) titkári jelentés az egyesület állásáról. b) Érte-
kezések felolvasása. c) Számoltató bizottság stb.
jelentése.

A járási körök tárgyai voltak: gyakorlati
tanítások és felolvasások.

12. A közgyűléseken tartott felolvasások,
szabad előadások címei:

Az 1882. évi közgyűlésen:

1. Kovásy Zoltán: »Az országos tanító-
testület.«

2. Kapitány János: »Az Eötvös-alap ismer-
tetése.«

3. Seliga Antal: »A magyar nyelv tanítása
nem magyar ajku népiskolákban.«

4. Benzenleitner Leontin: »A földrajz tanítás
módja.«

Az 1883. közgyűlésen.

5. Vágó Gyula: »Az ismétlő iskolák szer-
vezete.«

6. Kondor Ignác: »A népiskola tananyagá-
nak csoportosítása.«

7. Simonovics Dezső: »Minő káros befo-
lyással van a tanítványokra a testi büntetés?«

Az 1884. közgyűlésen.

8. Kapitány János: »A reálolvasó könyvekről.«

9. Simonovics Dezső: »A magyar nyelv taní-
tása nem magyar ajku népiskolákban.«

Az 1886. közgyűlésen.

10. Kapitány János: »Miként tanítandók a
reálismeretek olvasókönyvek alapján?«

11. Simonovics Dezső: »Az olvasókönyvek
használatának módja.«

12. Kóródy Ferenc: »Az olvasókönyvek
használatának módja.«

Az 1890. közgyűlésen.

13. Seliga Antal: »A magyar nyelv tanítása
a nem magyar ajku népiskolákban, kiváló tekin-
tetten a nemzeti szellem ápolására.«

14. Molnár János: »A tanítói állás bizto-
sítása.«

15. Vitt József: »A népiskolai tanterv mó-
dosítása.«

16. Schneider Jakab: »A népiskolai tan-
könyvek bírálata.«

17. Zseltvay Bogdán: »A tanítói közszellem
fejlesztése.«

18. Berecz Károly: »A tanítók anyagi
helyzete.«

19. Veres Ferenc: »Az Eötvös-alap ügye.«
Az 1891. közgyűlésen.

20. Fischer Ármin: »A tanítók szolgálati
viszonyainak szabályozása.«

21. Dezső Lajos: »Országos képesítő bizott-
ságok szervezése s a tanítói nyugdíjintézetbe való
felvételnek bizottságok előtt nyert oklevélhez
kötése.«

22. Lábos Endre: »A tanítói nyudij törvény
revisiója.«

23. Molnár János: »A közigazgatási törvény-
javaslat és a népoktatás.«

24. Vitt József: »Irányelvek a tanítóegye-
sületek működéséről.«

13. Az egyesületnek kiadványa, hivatalos
közönlönye, pályaműve nincs. Az anyagi erők nem
voltak elegendők, ily irányu ténykedésre.

14. Az egyesületnek (központi) könyvtára
sincs. Egyetlen értékes mű a közokt. minisztériom
által ajándékozott Felméry Lajostól. »Nevelés-
tudomány.«

15. A tagok egyesületi könyvtárát nem
használhattak, A homonna-varannói körben van
egy kis könyvtár, melyet a tagok használnak.

16. Az egyesület anyagilag nem tudott
annyira megerősödni, hogy vagyona volna. Az 1 ft
tagsági díj nem folyt be rendesen, s az a csekély
részlet (1/4), mely ebből a központi pénztárat illette
volna, még a központi igazgatás költségeit se volt
képes fedezni s évek hosszú során át az elnökek
sajátjából kellett előlegezni a felmerült költségeket.

17. Segélyalap nincs. Az egyesület azonban
alkalmilag segélyezte az egyesület tagjait; így az
1891. közgyűlés alkalmával 22 ft 53 krt gyűjtött
Vojtkó K. hubovai tanító özvegyének.

18. A tanszermuzeum ügyében sem tudott
az egyesület tovább jutni a jószándéknál. A me-
gyétől kért alkalmas helyet, de kérésével eluta-
sított.*)

19. A Zemplén-vármegyei tanítóegyesület
két országos jótékony egyesületet pártolt; az
Eötvös-alapot, és a tanítók országos árvaházat.

Az Eötvös-alap gyűjtőbizottságának elnöke
Kapitány János két ízben küldött Budapestre a
Zemplén-vármegyei tanítóegyesület tagjaitól befolyt
összegeket. 1882. jul. 20-án a gálszécsi körből
18 ft 60 krt. 1884-ben 48 ftot. De az egyes já-
rási körökből direkt Budapestre is küldettek a
gyűjtött összegek. Így a gálszécsi járáskörből az
1883. évi május hónapban 7 ft 12 kr., a bodrogközi
körből 8 ft. Sőt a tagok egyenesen a Néptanítók
Lapjához is küldték évi járulékaikat; így annak
megállapítása, hogy mennyi folyt be az Eötvös-
alapa Zemplén-vármegyéből, majdnem lehetetlen.

A tanítók országos árvaháza alapjára Zseltvay
Bogdán árvaházialap gyűjtő küldött be a Népta-
nítók Lapjához az 1896. ápr. 28. választmányi
gyűlés jegyzőkönyvének 10. pontja szerint 350 ftot.

(Vége köv.)

Philaethes.

*) El ám, mert a vármegyének magának sincs elegendő
helyisége, az egyes hiyalok számára, sőt kénytelen egyik-
másik részére bérelt helyiségekről gondoskodni. Szerk.

Közgazdaság.

A nemes vessző.

Ami az állattenyésztésnél az apaállat, ugyan-
azokat a célokat szolgálja a nemes vessző a gyü-
mölcsészet terén. Valamint a vér felfrissítése az
állat nemesítését, úgy befolyásolja a nemes galy
megválasztása a tökéletes gyümölcs természetét.
Minden éghajlatnak, minden vidéknek meg van
a maga flórája. A szerencsi szarvasmarha épp úgy
elpusztul, elcsenevészedik a felvidéken, mint a
hegyaljai nemes furmint is itt csak egrest nevel...

A természetet rendjén tehát nem igen változ-
tathatunk s így a gyümölcsészet terén is az az
elv: kultiválják a magunk flóráját, — Nem szük-

séges Olaszországba vándorolnunk, hogy szép
berbenci szilvára tegyünk szert, — célt érhetünk
ittthon is úgy, ha a magoncot átoljtjuk saját vidé-
künkön meghonosult jófajtákkal, s ültessük át
két évenként 2-szer, 3-szor, hát abban az édes
csalódásban fogunk részesevni, hogy nem ismerünk
a saját fajtánkra, mivel az szebb, nagyobb s éde-
sebb lesz... Így vagyunk más gyümölcsnemek-
kel is, ha e módszert alkalmazzuk, s a talajt
is dustáplálékúvá kell ám így tennünk!

Afrikában is volt már magyar ember király,
ami azonban nem vonja maga után azt, hogy
szoktatás nélkül mindnyájan megtudnánk ott élni.
Ugyan azért, ha valamely nemes gyümölcsfaj,
vagy egyed, felcsalogatva a mi zónánkra itt meg-
szokott s szép, nagy és izletes gyümölcsseivel
uralja az inyenceket: úgy félre az előítéletekkel,
fogadjuk szívesen s adjunk helyet kertekben a
jövővénynek, mert nem minden idegen ellenség is
együttal. Csakhogy a növény is élő és érző te-
remtmény s ő is tudja mi a félénkség s sokára
jelenik meg az életpiacon, leginkább a tulajdonosok
szűkkeblűsége, fukarsága következtében, ami a
gyümölcsészet fejlődésére a legnagyobb hátrány-
nyal van.

Nem vagyunk mi kinaiak, ne emeljünk gá-
takat gyümölcsös kertek körül — osszuk meg
egymás közt a finom nemes vesszőt, ami jó és
igazán élvezhető gyümölcsöt terem. — Itt az oltó-
galy szedés ideje a február. Jelentse be minden
honfi, ki a magyar gyümölcsészet felvirágzását
szívén hordja, e kedves lapok igen tisztelt kiadó-
jánál, aki, hiszem, szívesen tért ad a pár sornak,
melyben köztudomásra hozza, hogy hol, kinél,
mily fajta, nemes gyümölcsfajta kapható s remé-
lem, e szép ügyre való tekintettel gazdáinknál —
rendezett gyümölcsös kerttel bíró főurainknál nem
találunk kufárokat, de ingyen juttatnak nemes
vesszőt mindenféle specialitásaikból, hogy e kincsek
nemzeti jelleget öltvén, dicsőséggel segítségük vi-
rágzóvá a magyar gyümölcsészetet; s hogy abban
mindenkinek része legyen — az óhajom!

Lutsánzky.

Vármegyei Hivatalos Rész.

2500. szám. T. Zemplén-vármegye alispánjától.

A 10 járási főszolgabíróknak.

Folyó évi 1216. szám alatt kelt felhívásom-
mal kapcsolatosan tudomás vétel és közhírtétel
végett tudatom tekintetes főszolgabíró urral, hogy
a nagyméltóságú földművelésügyi Miniszter ur folyó
évi február hó 2-án 8781. szám alatt kelt intéz-
vényével Kőbányáról a sertésvesztől nem fertő-
zött szállásokból származó, a száj- és körömfájás-
ból ott kigyógyult, vagy ezen a betegségen már
előbb átesett, teljesen egészséges sertéseknek, a
belföldi szabad forgalomba való elszállítását meg-
engedte.

S.-A.-Ujhely, 1896. február 8-án.

Matolai Ettele, alispán.

199. II 896. sz. A m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

Körrendelet.

Valamennyi községi előljáróknak Zemplén vármegye
területén.

Thury Imre ácsvallalkozó Miskolcziól 138 ft
30 kr. adóhátrálékának lefizetése nélkül ismeret-
len helyre távozott.

Útasított, miszerint nevezett területén nyo-
mozza és feltalálása esetén annak tartózkodása
helyét, ide vagyoni viszonyainak kitüntetésével
jelentse be.

Megjegyezve, hogy nevezett majd Fischer
Henrik budapesti cégnél mint ács munkák alvállal-
kozója, majd pedig Vidor és Grünhut budapesti
mérnökök építési vállalkozók ácsmunka vezetője
szerepel.

S.-A.-Ujhely, 1896. január 16.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

A szerkesztő postája.

Sárcseppek az élet tengeréből. — Besoroztuk köz-
lendőink közé. Mikor kerül rá a sor: bizony hamarosan nem,
mert tizenhat más foglalt igényt előtte. Vonal felettiéssel
könnyebb lesz soronkívül bejutnia.

D. L. tkp. ig. urnak — S.-Patak. Levelet küldöttünk.
Zs. B. urnak — Kolozsvár. Örömmel üdvözljük Önt a
Zempléni írógárdájában. Levelére majd pontonként válaszolunk
levélben. Most csak arra kérjük, hogy havonta legalább is
egyszer szerencsétlenség bennünket!

A. F. urnak — Ungvár. Szervusz — redive! Csakhogy
engedted magadat fölfödözni. Legközelebb levélben majd
többet. Addig is örülünk, ha kedves novelláid közül vagy
egyet küldnél izeltől a mi közönségünknek. — A derék
kollegát, Sch-t, köszöntsd nevében. A viszontlátásra!

F. I. urnak — Aba. Szives kérdésre feleljük: 1)
csak az egyes régiségképek ösmertetésére szorítottuk; 2) a
kútfőkre okvetlenül hivatkoztunk és a latin szövegű okiratokat
eredetiben is legyen szives beküldeni; 3) a Zrinyi-féle rende-
letről van tudomásunk. Várjuk is, hogy lemasolja P. M. —
kinek hallgatását egyébiránt nem tudjuk mire vélni. Szives
üdvözet!

Felelős szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.

Kiadó-tulajdonos: Ehlert Gyula.

Üzlet-átvétel.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a n. é. közönséget, hogy a **Wekerle-tér** (Schön Sándor ur házában) eddig **Révész Simon** czég alatt fennálló

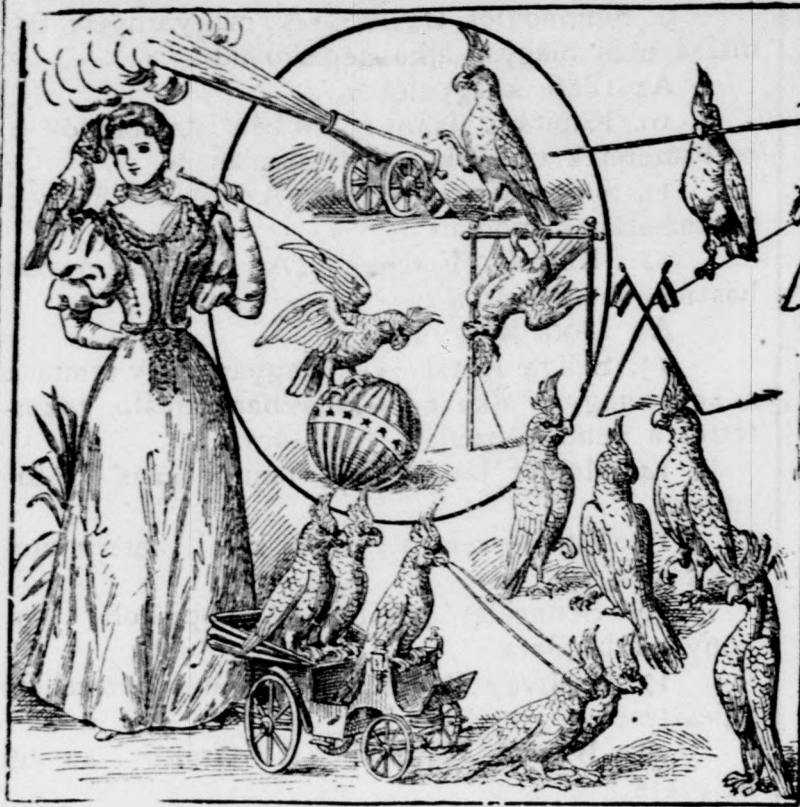
Borbély- és fodrász-üzletet

átvettem és azt úgy, mint eddig elődöm is, a n. é. közönség teljes meglegedésére saját nevem alatt tovább fogom folytatni.

Szíves tudomásul szolgáljon a n. é. közönségnek, hogy üzletemben mindennemű illat-zerek és pipere cikkek a legjótanyosabban beszerezhetők.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradtam

teljes tisztelettel
STERCZ JENŐ,
borbély- és fodrász.

!Csakis egy előadás!

a városi színházban.

Uasárnap azaz márczius hó 1-én
délután fél 5 órakor

papagály- és kakadu-színház

az idomítás művészetének legnagyobb ujdonsága.

Helyárak: Középpáholy 3 frt, Oldal-páholy 2 frt 50 kr., Tam-lásszék 80 kr., Kórszék 60 kr., Zártszék 40 kr., Erkélyszék 30 kr., Földszinti állóhely 30 kr., Karzat 20 kr. — Tanulók szelvény szerint fizetnek.

Jegyek előre válthatók a Magyar Király szálloda 15. számú szobájában.

Megjelent:

FROMMMER A. HERRMAN UTÓDA

m a g n a g y k e r e s k e d é s é n e k

Főüzlet:

V., Tükör-utoza 5.

BUDAPEST

Fióküzlet:

VI., Andrassy-ut 1.

diszes főárjegyzéke, mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

977/1896. polgári szám.

Hirdetmény.

A s.a.-ujhelyi kir. törvényszék az 1875. évi 35. t.-cz. 44 §-a értelmében felhívja mind azokat, akik a **Schulcz Sándor** s.a.-ujhelyi volt kir. közjegyzői helyettes által a kir. törvényszéknek 8439/95. számú végzése folytán a s.a.-ujhelyi kir. adóhivatalnál 1895. évi augusztus 14-én a kir. közjegyzői biztosítéki letét napló 9 t. sz. a. befizetett 2000 forint biztosítéki összegre, az ugyanazon t.-cz. 173. §-ánál fogva törvényes zálogjoggal bírnak, hogy követeléseiket három (3) hónap alatt az alólírt kir. törvényszékhez jelentsék be, mert különben azoknak tekintetbe vétele nélkül fog a biztosítéki összeg kiutalása iránt intézkedés tétetni.

S.a.-ujhelyi kir. törvényszék, 1896. évi február hó 8-án.

Kádass Andor,
jegyző.

Seyfried József,
elnök.

Hirdetés.

A szécs-kereszturi gör. kat. parochia erdejéből 7.6. kat. holdnyi terület **f. évi márczius hó 2-án** a helyszínen tartandó nyilvános árverésen cserzés alá el fog adatni.

Árverelni szándékozók 16 frt bánatpénzzel a kitűzött nap délelőtti 9 órájára kéretnek a gör. kath. parochián megjelenni.

Szécs-Keresztur, 1896. február hó 14.

Fedák Endre,
gör. kath. lelkész.

Alapítottatott:

1770. évben.

Közvetlen megrendelt **Malaga, Madeira, Port és Sherry borok** eredeti árban kaphatók **Widder Gyula** gyógyszerész urnál a „Magyar Koronához” S.-A.-Ujhelyben.

133/96. sz.

Árverési hirdetmény.

Alólírt körjegyző ezennel közhírré teszem, hogy a szőlőskei és nagy-bárui volt urb. közönség tulajdonát képező és ezen községek határában fekvő külingatlanokon gyakorolható **vadászati jog**, a folyó évi február hó 15-étől számított hat egymásután következő évekre, irodámban bármikor megtekinthető feltételek alatt, az alább jelzett helyeken és időben megtartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni. Nagy-Báriban 1896. évi márcz. hó 4-én d. e. 9 óra Szőlőskén 1896. „ „ „ 2-án d. e. 9 óra

Kelt Ladmóczon, 1896. február hó 14.

Haraszthy Vincze,
körjegyző.

Köhögés,

elnyálkásodás és rekedtség ellen igen jó háziszser

a **RÉTHY-féle**

Pemetefű-czukorka,
mely a köhögést csillapítja és a nyálkát feloldja. Kellemes íze folytán a gyermekek is szívesen veszik.

☛ Egy doboz ára 30 krajczár. ☛

Kapható: **Cs. Buday Ákos, Kincsesy Péter** és **Widder Gyula** gyógyszerész uraknál.

Oly helyekre, hol raktár nincs, 1 frt 50 krért 5 dobozt bérmentve küld **RÉTHY BÉLA** gyógyszerész **B.-Csabán.**

7/96. V. szám.

Árverési hirdetmény.

Alólírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a s.a.-u.helyi kir. járásbírószág 1895. évi 9980. P. sz. végzése következtében J. U. Dr. Wlach Theodor ügyvéd által képviselt Sinaiberger Miksa és fia kibensziti lakos javára Lachmanovics Ignác s-pataki lakos ellen 186 frt 98 kr. s jár. erejéig 1895. évi november hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 492 forint 30 kr-ra becsült bóráruk és füszerből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a s.a.-ujhelyi kir. bíróság 10134/95. p. számú végzése folytán 186 frt 98 kr. tőkekövetelés, ennek 1895. évi augusztus hó 25. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 58 forint 09 krban bírósálg már megállapított költségek erejéig Sárospatakon alperés üzlethelyiségében leendő eszköz-lésére 1896-ik évi márczius hó 9. napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándéko zók oly meg-jegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törv.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni. Kelt S.-A.-Ujhely, 1896. évi február hó 16. napján.

Tomasovszky Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Egy almás-szürke és egy sárga fiatal és egészséges hátszló, melyek kocsiha is foghatók, **jutányos áron eladó.** A lovak megtekinthetők a tulajdonosnál Kossuth-utca, 182. szám alatt.

Az Andrassy-uton lévő ujonnan átalakított **házamat** és ugyanabban lévő **butoraimat** is **jutányos áron** szabad kézből eladom. **Pólányi Gyuláné.**

Pályázat.

A s.a.-ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegyletnél egy szolgálai állás lévén betöltendő, felhivatnak mindazok, akik ezen évi 240 frt fizetés, természetbeni lakás, fűtés és világítás élvezetével járó állást elnyerni akarják, hogy sajátkezűleg irt életkorukat, erkölcsi viseletüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló kérvényeiket alólírt intézetnél, a jelen pályázat közzétételétől számított 8 nap alatt nyújt-sák be.

Aki ezen hivatalsszolgai állásra megválasztatik, köteles állásának elfoglalása előtt 200 fttot biztosíték gyanánt az intézet pénztáránál letenni.

Az Igazgatóság.

A beregszászi kisebb bazár legélénkebb helyén egy volt rőfös üzlethelyiség **azonnal bérbeadó.**

Felvilágosítás levél által **Özv. Schuh Adolfnénál** Beregszászban szerezhető.

Magyar Osztály-sorsjáték.

35007 pénznyeremény 7932000 korona összértékben.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

EGY MILLIÓ korona.

II. osztály.
Huzás 1896. márczius 11-14-ig.

Nyeremény	korona	korona
1 á	100000	100000
1 „	60000	60000
1 „	40000	40000
1 „	30000	30000
1 „	20000	20000
1 „	15000	15000
1 „	10000	10000
2 „	8000	16000
8 „	4000	32000
10 „	2000	20000
13 „	1000	13000
100 „	400	40000
860 „	200	172000
9000 „	120	1080000
10000 nyeremény összesen		1648000

II. osztályu vételsorsjegyek árai:

1 egész	1 fél	1 tized	1 huszad sorsjegy
40.—	20.—	4.—	2.— forint.

II. és III. osztályu teljes sorsjegyek árai:

1 egész	1 fél	1 tized	1 huszad sorsjegy
60.—	30.—	6.—	3.— forint

Ezen eredeti árakon kívül II. osztályu sorsjegyek megrendelésénél ajánlott levél portója és nyereményjegyzék díja fejében 25 kr., teljes sorsjegyek megrendelésénél pedig ajánlási díj és 2 nyeremény-jegyzékért 40 krajczár küldendő be.

III. osztály.
Huzás 1896. május 12-28-ig.

Nyeremény	korona	korona
1 jutalomdíj	600000	600000
1 á	400000	400000
1 „	300000	300000
1 „	200000	200000
1 „	100000	100000
2 „	40000	80000
2 „	20000	40000
5 „	10000	50000
10 „	8000	80000
34 „	6000	204000
100 „	2000	200000
200 „	1000	200000
2650 „	200	530000
22000 „	150	3300000
25007 nyeremény és egy jutalom		6284000

Ezen 67 nyeremény közül az utoljára kihúzott kapja a 600.000 kor. jutalomdíjat.

Az Osztály-Sorsjegyeknek II. osztályra való megújítása az I. osztályu sorsjegyeknek beküldése és a sorsjegy árának befizetésével legkésőbb márczius 1-éig eszközözlendő.

Sorsjegyeket ajánl és széfküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

HEINTZE KÁROLY, Budapest, Szervita-tér 3. szám.
Sürgönyezim: LOTTOHEINTZE BUDAPEST.

Van

utánzott „TOKAJI COGNAC.” Ezek ugyan nagyon olcsók, de ép oly rosszak és így még a legkisebb összeget sem érik meg. — Eme értéktelen utánzatok könnyen felismerhetők, mert:

- 1) nem az egyedüli és csakis Tokajban létező **ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL** származnak,
- 2) ezen **TOKAJ VÁROS CZIMERÉVEL** nincsenek ellátva.

BEJEGYZETT
AZ ELSŐ TOKAJI

VÉDJEJGYE
COGNAC-GYARNAK

TOKAJBAN.

Valódi csakis

TOKAJI COGNAC
TOKAJ VÁROS CZIMERÉVEL
AZ ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL, TOKAJBAN

a mely 1893—1894. évben, mint hiteles közjegyzői okirat bizonyítja
725,130 liter bort dolgozott fel.

Fenti eredeti Tokaji Cognac kapható: minden nagyobb fűszer- és csemege-kereskedésben és gyógyszerárakban.

Arany érem 1888. | Érdem érem 1891.
Pécs | Temesvár

Kárpáti mellszörp
köhögésellen
mell- és tüdőbetegek részére.

Ezen szörp mell- és torokbajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut, inger és számköhögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá általános és gyomorgyengésnél legjobb sikerrel használtatik.

A mellszörp gyermekeknek is adható. Egy nagy üveg ára 80 kr., egy kis üveg 50 kr.

Kárpáti mellpasztillák.
Ezen pasztillák a Magas Tátrán található gyógyfűvek és gyökerekből készülnek, szintén legjobb sikerrel használtatnak a fentebb felsorolt betegségeknek. Egy doboz ára 25 kr.

Kárpáti melltea.
Egy nagy csomag 40 kr., egy kis csomag 20 kr. Szintén kitünő sikerrel használtak a fentebb felsorolt betegségeknek.

Valódi minőségben kapható a készítő, **Molnár Lipót** gyógyszerésznél **Kassán**.
S.-A.-Ujhelyben: Widder Gyula, Buday Ákos és Kincsesy Péter gyógyszerárakban.

Szabolcsmegyében

58 holdas, egy darabban fekvő filoxera immunus homok, szőlőtelepítésre különösen alkalmas **birtok** eladó 3500 forintért. Van jó lakás, 3/4 órányira vasut és három nagy szőlőtelep nemes vesszők beszerezhetőre, munkaerő olcsó.

Értekezhetni Nagy-Kállóban
Rézler Aurél tulajdonossal.

Meghívás
a
SZEGI GŐZMALOM
RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNAK
S.-A.-UJHELYBEN

1896. márczius hó 22-én d. e. 10 órakor
a Zemplénmegyei kereskedelmi-, ipar-, termény- és
hitelbank helyiségeiben tartandó

rendes évi közgyűlésére.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI:

1. A közgyűlési elnök megválasztása.
2. Az igazgatóság üzleti jelentésének tárgyalása.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. A mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és az osztalék meghatározása.
5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére megadandó felmentési határozat.
6. Az alapszabályok 22-ik §-a értelmében egy fő-igazgató és 3 igazgatósági tagnak megválasztása.
7. Az alapszabályok 50. §-a értelmében a felügyelő-bizottság 3 rendes- és 1 póttagjának megválasztása.
8. A felügyelő-bizottság 1896., 1897. és 1898. évi járandóságának megállapítása.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1896. február 16-án.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

9. §. A közgyűlés áll azon részvényesekből, kik a közgyűlés előtti időben részvényeiket az igazgatóságnál ellennyugtá és szavazati jegy mellett letétmentesítették.

Szőlőkarók eladása.

A mihóházi határban eladatik a Szabó Béla-féle erdőben
2.— méteres jó minőségű karó ezrenként az erdőben 16 frtjával
1.70 „ „ „ „ „ „ 13 „
1.50 „ „ „ „ „ „ 11 „
Sárospatak vagy S.-A.-Ujhely állomásra szállítva 6 frttal ezrenként drágábban.

Ugyanott mintegy 3—5000 darab 6—10 méteres szerszám-fának alkalmas bükkfa eladó, továbbá telephon, avagy telegraph-rudak is megrendelhetők.

Karók megrendelését megfelelő előleg beküldése mellett eszközöl és minden felvilágosítással szolgál

Mandel Imre erdőüzleteinek irodája
S.-A.-Ujhelyben.

1895. évi termésű

gondosan megválogatott anyarépából szak-szerűen tenyésztett, kitűnő csiraképeségű és csirázási erőlyű

Takarmány-Répmag

árának beküldése mellett vagy utánvétellel megrendelhető

Widder Mór bérgazdaságában

A. Bauj-Széplakon.

- Oberndorfi sárga kilogrammja 22 kr.
- Olajbogyó vörös } kilója 18 kr.
- Olajbogyó aranysárga }
- Mammoth veres

franko a mislyei vasúti állomáshoz.

Csomagolás önköltségén számítatik.

25 kilogrammon aluli megrendelések el nem fogadottnak.

Internátus.

Az érsekújvári 6 osztályú polgári fiúiskolán következő tanévben internatussal lesz egybekötve. Jeles tanerők vannak alkalmazva. Intézetem a kereskedelmi, állatorvosi akadémiákra, továbbá jegyzői, vasúti, postai stb. hivatalokra képesít. Magánvizsgák évenként 4-szer tartatnak. Felnöttek részére külön kurzus. **A bizonyítványok államérvényesek.** Bővebb információt ad **Sessler Dávid** polg. isk. igazgató-tulajdonos Érsekújvár.

Széna, sarju, czugos marhá-nak való, van eladó Berettőn u. p. Bánócz Kazinczy Arthur ur gazdaságában. — Uenni szándékozók esetleg megfelelő biztosíték mellett 3—4 havi hitelben is részesülhetnek.

S.-a.-Ujhely, nyomtatott a „Zemplén” gyorsajtóján.

Legelő bérbeadás és fa-eladás.

A nagyméltóságú Gróf SZÉCHÉNYI SÁNDOR és társai tulajdonát képező abarai birtokon több száz hold **szarvasmarha- és ló-legelő** e tavasszal **bérbe adandó** lesz.

Ezenkívül csikók is **legeltetésre** felvételnek. Bérelni szándékozók **folyó évi április hó 1-éig** jelentkezni sziveskedjenek.

Alább nevezett erdészeti hivatalnál következő fás-kák is kaphatók, következő árak mellett:

1 db. diófa 200 cm. magasságig I. oszt. 40 kr. II. oszt 20 kr.
1 db. szelid gesztenyefa 200 cm. magas I. „ 40 „ II. „ 20 „
1 db. lúczfenyő 50 cm. magas 20 kr. 100 cm. 30 kr. és 150 cm. 40 kr.
100 db. nyírfa 100 cm. magasságig 3 forint.

Bővebb felvilágosítást ad az uradalmi erdészeti hivatal Nagy-Toronyán posta és vasut S.-A.-Ujhely.

Készlet:	Mindenféle nemes csemetéből mintegy	500,000	darab
	alvó szemzészől	1,200,000	
	vadonczból	15,000,000	
	Összesen mintegy	17,000,000	
Csemeték árai:	Az 1—2—3 éves, gazdag gyökerű, életerős nemes csemeték darabja azok erőssége szerint 20 krtól 40 krig.		
	Nagybani árai:	100 darab 40 kros csemete 1 vagy 100 fajban 38 frt	100-an-ként
	200 „ 40 „ „ 1 „ 100 „ 36 „		
	500 „ 40 „ „ 1 „ 100 „ 34 „		
	1000 „ 40 „ „ 1 „ 100 „ 32 „		
	5000 „ 40 „ „ 1 „ 100 „ 30 „		

A fajok legnagyobb része szaktekintélyünk Berezki Máté hírneves telepéről lett beszerezve, miért is azok hitelesek. Ezen felül a kiadandó csemeték homokban nevedtek s épen azért gazdag gyökérzettel bírnak nem csak, hanem biztos fogamzásnak, edzett természetűek, egészségesek, hosszú életűek és még ezen felül igen olesók is. A bő tartalmu, esinos kiállítású és minden tekintetben tájékoztató nagy árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

A ki köhög az

a kitűnőnek bizonyult és igen ajánlatos

KAISER-féle

MELL-BONBON-t.

Biztosan segít köhögésnél, rekedtség, mell-katarus és elnyálkásodásnál. Számos bizonyítvány a legjobb hatásának és legolcsóbbnak ismerte el.

☛ Egy csomag 10 és 20 krajczár. ☛

Biztos hatása

az igen jól bevált és sokra becsült

Kaiser-féle

borsosmenta czukrocskák (Caramellák) étvágyhiány, gyomorfájás és rontott gyomor ellen.

☛ Egy csomag ára 20 krajczár. ☛

Kaphatók S.-A.-Ujhelyben Kincsesy Péter és Widder Gyula urak gyógyszerártaiban.